

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **J. K.**, bývajúcej v D., zastúpenej JUDr. J. G., advokátkou, so sídlom v B., proti povinnej **J. W.**, bývajúcej v P., pre vymożenie peňažného plnenia v sume 19 401,48 Eur (584 489,-- Sk), vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp.zn. 16 Er 1587/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 5. februára 2009 sp.zn. 18 CoE 42/2009, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Okresného súdu Pezinok z 19. novembra 2008 č.k. 16 Er 1587/2008-14 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 5. februára 2009 sp.zn. 18 CoE 42/2009 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Pezinok na ďalšie konanie.

O d o v o d n e n i e

Okresný súd Pezinok uznesením z 19. novembra 2008 č.k. 16 Er 1587/2008-14 zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podanú súdnym exekútorom JUDr. J. M.. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z uznesenia Okresného súdu Bratislava III č.k. 31 D 1361/03-72 zo dňa 28.10.2004, ktoré bolo predložené ako exekučný titul nevyplýva, že povinnou osobou voči oprávnenej J. K. je J. W. označená v návrhu na vykonanie exekúcie ako povinná. Z tohto rozhodnutia a z osvedčenia o dedičstve č.k. 31 D 1744/2005 zo dňa 27.10.2005, je zrejmé len to, že nebohá H. P. bola povinná podľa právoplatného a vykonateľného rozhodnutia okresného súdu uhradiť oprávnenej peňažné plnenie, ale tak neurobila, že J. W. bola jednou z dedičiek po nebohej H. P. a že dlh poručiťky nebol zahrnutý do pasív dedičstva. Vychádzal z názoru, že len v prípade prejednávania pohľadávky oprávnenej v dedičskom konaní po nebohej H. P. (ak by ju dedičia uznali), by došlo

k aplikovaniu príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti dedičov za dlhy poručiťky a išlo by o listinu preukazujúcu prechod nároku oprávnenej. Vzhľadom na to, že pohľadávka oprávnenej v dedičskom konaní po nebohej H. P. nebola prejednaná, dospel k záveru, že absentuje listina preukazujúca prechod vymáhaného plnenia na dedičov (povinnú). Takouto listinou nie je ani úmrtný list, ktorý navyše nedáva odpoveď, kto z dedičov a v akom pomere zodpovedá za dlhy poručiťky. Dospel preto k právnomu názoru, že v danej veci nebol v zmysle § 37 ods. 3 Exekučného poriadku preukázaný prechod povinnosti vyplývajúcej z exekučného titulu z poručiťky na J. W., z ktorého dôvodu žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nevyhovel (§ 44 ods. 2 veta tretia Exekučného poriadku).

Krajský súd v Bratislave uznesením z 5. februára 2009 sp.zn. 18 CoE 42/2009 na odvolanie oprávnenej uznesenie okresného súdu potvrdil. Stotožnil sa s názorom súdu prvého stupňa, že oprávnená nepredložila listinu preukazujúcu prechod povinnosti z exekučného titulu z H. P. na J. W. Takouto listinou nie je osvedčenie o dedičstve po H. P., ani jej úmrtný list. Taktiež súdny exekútor nemá exekučný titul voči J. K. ako oprávnenej, lebo sa neprihlásila do dedičského konania na strane veriteľa. Rozhodnutie okresného súdu, ktorým zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, považoval preto za vecne správne.

Generálny prokurátor na podnet oprávnenej napadol uvedené uznesenie krajského súdu a aj uznesenie okresného súdu včas podaným mimoriadnym dovolaním. Navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že obe rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Za nesprávny považoval predovšetkým právny názor okresného súdu, podľa ktorého dedič zodpovedá za dlh poručiťky iba za predpokladu, že dlh poručiťky bol zahrnutý do pasív dedičstva, v dedičskom konaní prejednaný a dedičmi uznaný. Právna úprava dedenia nemá žiadne ustanovenie o tom, že dlh poručiťky zanikne, ak nebol do dedičského konania veriteľom prihlásený a teda výkladom a contrario treba dospieť k záveru, že aj takýto neprihlásený (respektíve neprejednaný alebo neuznaný) dlh poručiťky prechádza na dedičov podľa zásad uvedených v § 470 OZ. Ak k vyporiadaniu dlhu dohodou nedôjde, potom del'ba dlhu medzi dedičmi nastáva zo zákona podľa § 470 ods. 2 OZ. Napokon, del'ba dlhu, ak nedôjde k dohode dedičov a veriteľa, nie je v rozhodnutí o dedičstve deklarovaná v žiadnej jeho výrokovej časti. Za nesprávny považoval aj právny názor odvolacieho súdu, že

oprávnená nepredložila listinu preukazujúcu prechod povinnosti z exekučného titulu z poručiťky na dedičku (povinnú) a že za takúto listinu nie je možné považovať osvedčenie o dedičstve, ak v tomto osvedčení nie je dlh poručiťky uvedený v súpise pasív dedičstva. Podľa generálneho prokurátora, listinou preukazujúcou prechod dlhu z H. P. na povinnú J. W. je práve osvedčenie o dedičstve po H. P.. Táto listina preukazuje, že povinná označená v návrhu na vykonanie exekúcie je dedičkou po poručiťke uvedenej v exekučnom titule a že nadobudla podiel 100% na majetku poručiťky. Osvedčenie samotného dlhu nemusí vyplývať z osvedčenia o dedičstve, lebo dlh je osvedčený exekučným titulom. Prijatím názoru odvolacieho súdu, by sa veriteľ dostal do postavenia, kedy by nemal možnosť exekučný titul uplatniť. Nápravu by totiž nemohol dosiahnuť ani dodatočným prejednaním dlhu poručiťka v konaní o novoobjavenom dedičstve (§ 175x ods. 1, posledná veta O.s.p.) a ani podaním novej žaloby pre tú istú pohľadávku voči dedičovi (išlo by o konanie medzi zhodnými účastníkmi). Keďže ochranu práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, sú splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 OSP v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Oprávnená ani povinná sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor za splnenia podmienok požadovaných ustanovením § 243e O.s.p., preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Odvolací súd založil svoje rozhodnutie v podstate na právnom názore, podľa ktorého osvedčenie o dedičstve po poručiťovi nie je listinou preukazujúcou prechod dlhu z poručiťka na dediča v zmysle § 37 ods. 3 veta prvá Exekučného poriadku v prípade, ak oprávnený ako veriteľ, ktorý má exekučný titul voči poručiťovi, svoju pohľadávku do dedičstva po ňom neprihlásil a preto nebola v dedičskom konaní prejednaná. Sporná teda zostala otázka, či v takomto prípade osvedčenie o dedičstve po poručiťovi (povinnom z exekučného titulu), v ktorom dlh nie je v súpise pasív uvedený, je alebo nie je listinou, ktorou možno preukázať prechod povinnosti z exekučného titulu z poručiťka na dediča.

Podľa § 44 ods. 1 Exekučného poriadku exekútor, ktorému bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie, predloží tento návrh spolu s exekučným titulom najneskôr do 15 dní od doručenia alebo odstránenia väd návrhu súdu (§ 45) a požiada ho o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c/ a d/. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyplýva, že po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Okrem iného skúma, či v návrhu na vykonanie exekúcie označený oprávnený a povinný sú osobami uvedenými v exekučnom titule, či oprávnený v prípade, ak nie je totožný s osobou, ktorej bolo priznané právo exekučným titulom, alebo ak označil za povinného inú osobu, než ktorej bola uložená povinnosť v exekučnom titule, tvrdí v návrhu na vykonanie exekúcie prechod (prevod) práva alebo povinnosti a či na preukázanie svojho tvrdenia predkladá alebo navrhuje dôkaz. Keďže v tomto štádiu konania sa dokazovanie nevykonáva, nie je oprávnený skúmať, či k prechodu práva alebo povinnosti skutočne došlo. Tieto otázky môžu byť až predmetom konania o námietkach povinného proti exekúcii, prípadne konania o zastavenie exekúcie.

Podľa § 37 ods. 1 veta prvá Exekučného poriadku účastníkmi konania sú oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon.

Podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na ktorých základe dochádza

k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností. Návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania je exekútor povinný súdu doručiť v lehote 14 dní odo dňa, keď sa o týchto skutočnostiach dozvedel. Súd rozhodne do 60 dní od doručenia návrhu uznesením. Rozhodnutie sa doručí exekútorovi, oprávnenému a povinnému, ktorí sú označení v exekučnom titule, a tomu účastníkovi, na ktorého právo alebo povinnosť prešla.

Ustanovenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku predstavuje výnimku zo zásady, že exekúciu možno vykonať len na základe návrhu toho, kto je v exekučnom titule označený ako oprávnený a iba proti tomu, kto je označený ako povinný. Z dikcie tohto zákonného ustanovenia (ako to správne uvádza aj generálny prokurátor) vyplýva, že ak k prechodu práv a povinností z exekučného titulu došlo v čase od vydania exekučného titulu do podania návrhu na vykonanie exekúcie, aplikuje sa výlučne prvá veta tohto ustanovenia. Toto zákonné ustanovenie neurčuje prostriedky, ktoré môže oprávnený označiť či predložiť na preukázanie prechodu práv a povinností z exekučného titulu. Prechod práv a povinností možno teda preukázať aj listinou (napr. osvedčením o dedičstve vydaným štátnym notárom).

K prechodu práv a povinností dochádza na základe právneho nástupníctva, ktorého následkom je buď to, že do všetkých práv a povinností pôvodného subjektu nastupuje iná osoba (univerzálna sukcesia - prichádza do úvahy, ak právny predchodca zaniká) alebo zmena subjektu nastáva len u niektorých práv a povinností (singulárna sukcesia). U fyzickej osoby k právnemu nástupníctvu dochádza smrťou poručiteľa, pričom na dediča prechádzajú zásadne všetky práva a povinnosti poručiteľa (neprechádzajú iba tie, ktoré smrťou zanikajú alebo prechádzajú na ďalšie subjekty inak, než podľa dedičského práva). To znamená, že predmetom dedičského nástupníctva sú nielen práva, ale aj povinnosti, t.j. aj poručiťove dlhy.

Generálny prokurátor správne uvádza, že právna úprava týkajúca sa dedičského práva, neobsahuje žiadne ustanovenie, podľa ktorého by dlh poručiteľa zanikol, ak nebol veriteľom do dedičského konania prihlásený. Výkladom opaku (a contrario) možno dospieť k záveru, že aj takýto neprihlásený, resp. neprejednaný dlh po poručiťovi prechádza priamo zo zákona na dedičov. Dovolací súd sa stotožňuje s generálnym prokurátorom aj v tom, že del'ba

záväzkov poručiťa je odlišná od spôsobu deľby majetkových práv. Ak k vyporiadaniu dlhu dohodou medzi dedičmi a veriteľom nedôjde, spôsob, akým zodpovedajú za poručiťove dlhy vyplýva priamo z ustanovenia § 470 ods. 2 OZ. Ide o delenú zodpovednosť, podľa ktorej zodpovedajú za dlhy v pomere k hodnote, v akej nadobudli dedičstvo (zodpovednosť má iba ten dedič, ktorý skutočne dedičstvo nadobudol). Pre určenie pomeru, v akom dedič zodpovedá za každý dlh poručiťa je preto postačujúce, ak rozhodnutie o dedičstve obsahuje rozdelenie majetkových práv poručiťa medzi dedičmi a hodnotu týchto práv. Inak povedané, skutočnosť, v akom rozsahu dedič zodpovedá za dlhy poručiťa a teda v akom rozsahu prechádzajú na neho povinnosti poručiťa, je zrejmá z rozhodnutia súdu o dedičstve alebo z osvedčenia o dedičstve vydaného notárom bez ohľadu na to, či veriteľ do dedičstva pohľadávku prihlásil a či v rozhodnutí bol tento dlh v súpise pasív uvedený. Napokon deľba dlhu (pokiaľ nedošlo k dohode dedičov a veriteľ'a) nie je v rozhodnutí o dedičstve deklarovaná v žiadnej jeho časti. Ak preto oprávnený v exekučnom konaní má exekučný titul ukladajúci povinnosť fyzickej osobe, ktorá po vydaní exekučného titulu zomrela, je možné prechod povinnosti (dlhu) z exekučného titulu v zmysle § 37 ods. 3 Exekučného poriadku z poručiťa na dediča preukázať rozhodnutím o dedičstve po poručiťovi, hoci tento dlh nebol v rozhodnutí v súpise pasív dedičstva uvedený.

V posudzovanej veci oprávnená v návrhu na vykonanie exekúcie tvrdila, že má voči H. P. exekučný titul, ktorý ukladá H. P. povinnosť zaplatiť oprávnenej sumu 650 000,-- Sk, (o tom predložila právoplatné a vykonateľné uznesenie Okresného súdu Bratislava III z 28.10.2004 č.k. 31 D 1361/03-72), že H. P. X. zomrela a že v exekučnom titule uvedenú povinnosť si nesplnila (táto skutočnosť bola nesporná), že do dedičského konania svoju pohľadávku neprihlásila (nebola teda v dedičskom konaní po H. P. prejednaná), že na základe dohody dedičov dedičstvo nadobudla J. W. bez povinnosti výplaty ostatným dedičom a že na túto dedičku prešla povinnosť z exekučného titulu. O tom predložila Osvedčenie o dedičstve z 27.10.2005 sp.zn. 31 D 1744/2005 vydané notárkou JUDr. M. S. (ďalej len osvedčenie o dedičstve). Z uvedeného je zrejmé, že po vydaní exekučného titulu nastala právna skutočnosť, s ktorou hmotné právo spája prechod práv a povinností a že prechod povinnosti sa týka subjektu uvedeného v exekučnom titule a subjektu označeného v návrhu na vykonanie exekúcie. Osvedčenie o dedičstve nepochybne preukazuje, že povinná označená v návrhu na vykonanie exekúcie je dedičkou po poručiťke uvedenej v exekučnom titule. Okrem toho zároveň preukazuje, že nadobudla podiel 100% na majetku poručiťky, čím je osvedčený aj pomer zodpovednosti tejto dedičky za dlh poručiťky. Uvedené osvedčenie o dedičstve je

preto treba považovať za listinu preukazujúcu v zmysle § 37 ods. 3 veta prvá Exekučného poriadku prechod povinnosti z exekučného titulu z H. P. na J. W., bez ohľadu na to, že v ňom dlh nie je v súpise pasív uvedený.

Ak odvolací súd v danej veci dospel k opačnému názoru, ide o právny názor nesprávny, nemajúci oporu v zákone. Nesprávnosť interpretácie § 37 ods. 1 Exekučného poriadku odvolacím súdom možno dokázať aj argumentom ad absurdum, ako to uvádza generálny prokurátor.

Ak by sa totiž vychádzalo z právneho názoru prijatého odvolacím súdom, oprávnená by naozaj nemala možnosť s úspechom sa domáhať nariadenia exekúcie a tým splnenia dlhu aspoň do výšky ceny nadobudnutého dedičstva. Vzhľadom na znenie ustanovenia § 175x ods. 1 posledná veta Exekučného poriadku by oprávnená nemohla nápravu dosiahnuť dodatočným prejednaním dlhu poručiťky v konaní o novoobjavenom dedičstve. Rovnako, by sa s úspechom nemohla domáhať ani vydania rozsudku podaním novej žaloby v občianskom súdnom konaní pre tú istú pohľadávku proti povinnej J. W. Išlo by totiž o konanie medzi zhodnými účastníkmi (dedič je právnym nástupcom poručiťa) a teda o prekážku právoplatne rozhodnutej veci (*rei iudicata*) v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. Z pohľadu oprávnenej by takýto stav vlastne znamenal, nemožnosť vynútiť právoplatným a vykonateľným rozhodnutím priznané právo, čo je neprijateľné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel preto k záveru, že generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní opodstatnene namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, z ktorého dôvodu napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil. Keďže rovnakou vadou trpí aj rozhodnutie okresného súdu, zrušil aj toto rozhodnutie a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 2 a 3 O.s.p.).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22.júla 2010

JUDr. Rudolf Čirč, v.r
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová

